

**§ 101 Förändrade krav avseende förnyelsebara drivmedel
RUN 152-2023****Sammanfattning**

Den kostnadsutveckling som kollektivtrafiken varit föremål för under framför allt 2022 saknar motstycke. Länstrafiken i Västerbotten har uppvisade för 2022 ett stort underskott mot budget. I inledningen av 2022 påverkades fortfarande kollektivtrafiken av pandemin, men resandet har under året återhämtats allt mer. Det är dock kostnadsutvecklingen inom ramen för trafikavtalen som är grunden för det stora underskottet i bolaget. För Region Västerbotten uppgick underskottet gentemot budget från Länstrafiken för 2022 till drygt 32 Mkr.

Det som skapat den stora kostnadsutvecklingen i trafikavtalen är kopplat till HVO-index. Prisutvecklingen för HVO har under 2022 varit + 62 %. Då HVO i trafikavtalen för regiontrafiken på 20 – 25 % får detta en effekt på mellan 16 – 21 % fördyring. Motsvarande kostnadsutveckling för diesel har varit 45 %, vilket i trafikavtalen ger en effekt på mellan 9 och drygt 11 %.

I de trafikavtal där Region Västerbotten är ensam finansiär och där det finns en klausul som säger att byte kan ske med 6 månaders varsel, så kan ett byte från HVO till diesel verkställas. I avtal där andra finansiärer finns behöver övriga medfinansiärer även fatta beslut om att göra en övergång. Norrlandskustens trafik är ett sådant exempel på trafikavtal där andra finansiärer behöver fatta beslut om att frångå HVO.

I äldre trafikavtal finns ingen klausul om byte och där behöver i sådana fall en förhandling med aktuell trafikutövare genomföras.

Inget av trafikavtalen innehåller någon reglering som stöder en återgång till HVO. Detta innebär att en återgång i sådana fall bygger på en förhandling med respektive avtalspart vid en återgång.

Vid en övergång till diesel så påverkar det även Bussgods verksamhet. Det är av vikt att Region Västerbottens verksamheter som transporterar gods genom avtal med Bussgods inte frångår dessa utifrån den förändring som sker vid övergång till diesel då detta direkt skulle påverka Region Västerbottens finansiering av kollektivtrafiken negativt då resultatet för Bussgods tillfaller Region Västerbotten.

Det är av vikt att det finns en öppenhet i för en återgång till HVO vid förändrade förutsättningar för att åter uppnå de miljömål som finns uppsatta.

Beslut om att frångå krav på HVO och i stället utföra trafiken med diesel innebär påverkan på de miljökrav som finns kopplade till kollektivtrafiken i två av fullmäktige antagna program/strategier;

1. Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västerbotten 2020 – 2025 antogs av regionfullmäktige juni 2020. Trafikförsörjningsprogrammet har fem mål för utvecklingen av kollektivtrafiken i Västerbotten. Mål 2 - Andelen fordonskilometer som sker med förnybart drivmedel i upphandlad kollektivtrafik uppgår till 100 % år 2030. Delmål för 2025 är 75 %.

Den trafik som Region Västerbotten finansierar utgör en så stor andel av trafikutbudet

så att om en övergång sker från förnyelsebara drivmedlet HVO till diesel, så kommer (med en oförändrad andel av det producerade antalet kilometer) delmålet om 75 % förnyelsebart drivmedel 2025 inte att kunna nås. Andelen kommer att uppgå till 53,9 % givet att andelen producerad trafik är likadan som 2022.

2. Miljö- och klimatstrategi antogs av regionfullmäktige 2021-09-21. Målet för markbundna transporter är att de ska vara fossilfria 2030. Bland de trafikavtal som Region Västerbotten är finansiär av, så finns det ett antal som upphör efter 2030. Bland dessa avtal är trafiken på linje 31 Umeå – Hemavan och E4-trafiken Umeå – Haparanda. Dessa två avtal utgör en stor andel av den trafik som Region Västerbotten finansierar. Genom att det inte finns något stöd i avtalen för att göra en återgång till HVO, så finns det risk att trafiken kan komma att bedrivas med icke förnyelsebara drivmedel efter 2030.

Förslag till beslut

Richard Carstedt (S) föreslår bifall till arbetsutskottets förslag till beslut, lydande: Kravet på HVO kan frångås i de trafikavtal som finansieras av Region Västerbotten. Regionala utvecklingsnämnden kan fatta beslut om återgång till HVO vid senare tillfälle om förutsättningarna förändras. Paragrafen anses omedelbar justerad.

Carina Sundbom (C) föreslår avslag till arbetsutskottets förslag till beslutspunkt 1, att "Kravet på HVO kan frångås i de trafikavtal som finansieras av Region Västerbotten", och att punkt 2: "Regionala utvecklingsnämnden kan fatta beslut om återgång till HVO vid senare tillfälle om förutsättningarna förändras" faller i och med avslag på punkt 1.

Lars Forsgren (SD) föreslår avslag på arbetsutskottets förslag och föreslår: Samtliga mål och krav på drivmedel tillåts att undantas i Region Västerbottens trafikavtal.

Lasse Brännström (MP) föreslår att ärendet återremitteras för att förslaget om att ta bort HVO kommer att bryta mot de fastslagna miljömålen om fossilfria marktransporter 2030. Regionala utvecklingsförvaltningen ges i uppdrag att titta på att omfördela besparingar inom andra verksamheter och arrangemang inom förvaltningens budget. Det kan till exempel innehålla besparingar från tjänsteresor, minskat finansiering av både våra engagemang på Grand och Almedalen.

Beslutsgång

Ordföranden fråga först om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Därefter ställer ordföranden förslagen mot varandra och finner att regionala utvecklingsnämnden bifaller Richard Carstedts förslag.

Omröstning begärs.

Beslutsgång vid utseende av huvudförslag och motförslag

Ordförande fastställer att Richard Carstedts förslag är huvudförslag.

Ordförande ställer Carina Sundboms förslag och Lars Forsgrens mot varandra för att utse motförslag.

Beslutsgång vid omröstning om motförslag

Den som bifaller Carina Sundboms förslag rösta ja.
Den som bifaller Lars Forsgrens förslag röstar nej.

Omröstningsresultat i omröstningen om motförslag

Med 2 ja-röster, 1-nej röst och 10 som avstår, vilket redovisas i voteringslistan, finner regionala utvecklingsnämndens att Carina Sundboms förslag utses som motförslag.

Beslutsgång i omröstning mot huvudförslag

Den som bifaller Richard Carstedts förslag röstar ja.
Den som bifaller Carina Sundboms förslag röstar nej.

Omröstningsresultat i huvudomröstningen

Med 10 ja-röster, 2 nej-röster och 1 som avstår, vilket redovisas i voteringslistan, bifaller regionala utvecklingsnämnden Richard Carstedts förslag.

Ordinarie ledamot	Tjänstgörande ersättare	Parti	Närvaro	Omröstningar			
				§ 101 för motförslag		§ 101 huvudförslag	
				Ja	Nej	Ja	Nej
Rickard Carstedt		S	X	-	-	X	
Åsa Ågren Wikström		M	X	-	-	X	
Lennart Gustavsson		V	X	-	-	X	
Malin Malm		S	X	-	-	X	
Lars Lilja		S	X	-	-	X	
Marita Fransson		S	X	-	-	X	
Anton Bergström Nord		M	X	-	-	X	
Lilian Nilsson	Jamshed Molki	V	X	-	-	X	
Lars Forsgren		SD	X		X	-	-
Carina Sundbom		C	X	X			X

Veronica Kerr		KD	X	-	-	X	
Per Boström		KD	X	-		X	
Lasse Brännström		MP	X	X			X
Summa			13	2	1	10	2
Avstår					10		1

Beslut

Förslag till beslut i regionstyrelsen/regionfullmäktige:

- Kravet på HVO kan frångås i de trafikavtal som finansieras av Region Västerbotten.
- Regionala utvecklingsnämnden kan fatta beslut om återgång till HVO vid senare tillfälle om förutsättningarna förändras.

Paragrafen anses omedelbar justerad.

Reservation

Lasse Brännström (MP) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget återremissförslag.

Carina Sundbom (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Motivering: Centerpartiet reserverar sig mot beslutet att "Kravet på HVO kan frångås i de trafikavtal som finansieras av Region Västerbotten". Centerpartiet kan inte ställa sig bakom att frångå kravet på HVO i de trafikavtal som finansieras av Region Västerbotten. Att frångå HVO får konsekvenser för flera av Region Västerbottens miljömål, och för klimatet. 1 Länstrafikens mål är att 72 % av ska drivas av förnybara drivmedel 2023, med långsiktigt mål att trafiken ska bedrivas med förnybart drivmedel år 2030. 2 Regionalt trafikförsörjningsprogram har målet 100 % förnybara drivmedel 2030. 3 Miljö- och klimatstrategin har målet att markbundna transporter ska vara fossilfria 2030.

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Expedieras till

Regionstyrelsen/regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- §67 RUN AU Förändrade krav avseende förnyelsebara drivmedel

- Karolina Filipssons tjänsteskrivelse 2023-05-08
- §68 RUN Förändrade krav avseende förnyelsebara drivmedel i kollektivtrafiken
- Tjänsteskrivelse, Förändrade krav avseende förnyelsebara drivmedel i kollektivtrafiken
- Bilaga, byte av drivmedel i regionfinansierad trafik
- Bilaga, sammanställning av regionfinansierad trafik